

OPONENTSKÝ POSUDEK HABILITAČNÍ PRÁCE

Název práce: Přístupy ke kolektivní soudní ochraně práv se zaměřením na subjekty hromadného soudního řízení

Jméno habilitanta: JUDr. Klára Hamuláková, Ph.D.

Oponent: doc. JUDr. Dita Frintová, Ph.D.

1. Aktuálnost a originalita tématu

Tématu kolektivní soudní ochrany práv se česká procesualistika věnuje dlouhodobě, jak ostatně sama habilitantka přesvědčivě ilustruje v úvodní pasáži předložené práce (zejm. s. 14 a násl.). Vzhledem k vývoji komunitárního práva a na něj navazujícímu nedávnému přijetí zákona č. 179/2024 Sb., o hromadném občanském řízení soudním (dále jen ZHŘ) a zákona č. 180/2024 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o hromadném občanském řízení soudním, je však zřejmé, že s počátečními doktrinálními úvahami z prvního desetiletí 21. století (akcentujícími spíše pochybnosti nad implantací angloamerického institutu *class action* do civilního řízení soudního vyvěrajícího především z rakouské tradice ZPO) není možné nadále vystačit. **Z tohoto pohledu je tedy habilitantkou zvolené téma vysoce aktuální, neboť problematiku kolektivní ochrany je nyní třeba dále rozpracovat z hlediska koncepčního i aplikačního v návaznosti na situaci nastalou de lege lata**, při čemž reálně navazovat lze na jediný komplexní počín v této oblasti, a to na komentář A. Janouškové a kol. vydaný v roce 2024 v nakladatelství Wolters Kluwer, na němž se habilitantka rovněž autorsky podílela. Vzhledem k absenci větších praktických aplikačních zkušeností s institutem kolektivní ochrany práv v českém právním prostředí je zřejmé, že potenciál k rozvoji poznání a tedy přínosu nových poznatků se otevírá především při použití komparační metody s právními řády, do nichž byl tento institut již zaveden dříve, než se tak stalo v České republice. **Právě v průběžné konfrontaci české právní úpravy se zahraničními právními úpravami lze spatřovat zásadní přínos práce a originalitu autorského přístupu habilitantky.**

2. Koncept práce, cíle a metody práce, přínos práce

Vzhledem k dosavadní absenci zpracování tématu monografickou formou formuluje habilitantka cíle práce poměrně široce, totiž tak, aby byla s to zvolené téma zpracovat komplexním způsobem. To se projevuje zejména v rámci formulace prvního ze dvou hlavních cílů práce, kterým je problematika volby nejvhodnějšího modelu právní úpravy kolektivní soudní ochrany. Navazující druhý hlavní cíl práce je již formulován úžeji, rovněž se však zaměřuje na klíčovou problematiku zkoumaného tématu, a to na posouzení možných konceptuálních přístupů k úpravě postavení subjektů v hromadném řízení, včetně identifikace jejich předností a případných rizik z hlediska uplatnění v právním řádu. Ke každému výzkumnému cíli jsou připojeny tři základní výzkumné otázky (srov. s. 22-24). Vzhledem k tomu, že těžiště práce leží po doktrinálním uchopení v dílčí problematice subjektů hromadného řízení, jsou dále k této části formulovány další dílčí výzkumné otázky, kterých je celkem 14 (srov. na s. 24-25), což lze považovat nepochybně za velmi ambiciózní.

Volba cílů práce přirozeně determinuje zvolenou metodologii. Habilitantka klade v rámci metodologického přístupu k tématu důraz na interpretativní právní teorii (srov. zejm.

s. 25), směřující ke zlepšení porozumění, zdůraznění významných částí, vysvětlení významu a odhalení mezer zkoumané oblasti práva, což je v souladu s cílem poskytnout čtenáři komplexní monografické zpracování zvoleného tématu a zároveň to reflektuje současný stav odborného diskurzu, kdy je třeba akcentovat především analýzu nové právní úpravy (a její konfrontaci s doktrinárními východisky, kterými se habilitantka zabývá zejména v první části práce). Vedle interpretativní právní teorie uplatňuje autorka také metodu právní komparace, a to jak v první, tak i ve druhé části práce, zaměřenou především (ale nejenom) na německou právní úpravu (srov. zejm. kap. 3 a průběžně v druhé části práce, zejm. s. 115, 123, 129, 130, 135, 145-148, 152, 160-162, 185, 187, 212, 215, 217 atd.).

Tyto cíle, výzkumné otázky, jakož i zvolená metodologie, plně odpovídají celkovému konceptu práce (srov. výše), takže lze konstatovat, že předložená práce je s to přispět k ověření vědecké kvalifikace a pedagogické způsobilosti autora.

Předložená práce čítá 270 stran vlastního textu, po přepočtu jde o 776 067 znaků vč. mezer (tj. 413,15 normostran).¹ Po prostudování práce lze konstatovat, že v návaznosti na stanovené cíle autorka důsledně dostala zvolené koncepti práce, jakož i zvolenému metodologickému postupu. Aniž je třeba podrobně hodnotit všechny dílčí kapitoly práce, což by posudek učinilo rozsahově neúnosným, lze obecně konstatovat, že habilitantka předložila skutečně komplexní zpracování tématu zabývající se jednak doktrinárními aspekty kolektivní ochrany práv (především první část práce) a akcentující problematiku subjektů (především druhá část práce). O komplexnosti a podrobnosti zpracování tématu ostatně svědčí i poznámkový aparát předložené práce, který čítá 594 poznámek pod čarou, což je i při značném rozsahu práce možno považovat za nadstandardní počet.

Výsledkem důsledného dodržení koncepce práce a její systematické výstavby podle jednotlivých výzkumných otázek je přehledný závěr práce, který důsledně a koherentně shrnuje poznatky autorky ohledně jednotlivých cílů práce, resp. jednotlivých položených výzkumných otázek. Všechny závěry habilitantky mají oporu v její argumentaci v jednotlivých kapitolách práce.

Přínos práce tak lze spatřovat jednak v komplexním a doktrinárně ujasněném zpracování problematiky kolektivní ochrany práv, jednak v podrobném rozboru současné (stále lze říci, že nové) právní úpravy, včetně upozornění na některé interpretačně dosud nevyjasněné otázky, kde habilitantka nabízí také vlastní argumentaci (srov. např. problematiku postoupení pohledávky za účelem dalšího vymáhání na s. 84, otázku nedostatku pravomoci soudu k vedení hromadného řízení na s. 113 a násl., závěry ohledně ztráty procesní subjektivity žalobce zejm. na s. 175, kap. 8.6.3 ohledně převodu a přechodu práva na jinou osobu než spotřebitele atd.).

Kriticky lze poznamenat, že v určité dílčí otázce mohl být přínos práce větší, a to pokud jde o reflexi dosud jediného případu hromadné žaloby rozhodovaného Městským soudem v Praze. Vzhledem k tomu, že rozsudek ve věci sp. zn. 3 C 10/2024 byl vydán dne 1. 7. 2025 (pod č. j. 3 C 10/2024-75), a rukopis práce byl uzavřen dne 1. listopadu 2025, mohlo být toto řízení, s již zlidovělým názvem „kauza Postýlkov“ v práci určitým způsobem reflektováno, to i při vědomí toho, že ve věci bylo podáno odvolání a řízení není dle oponentce dostupných informací dosud pravomocně skončeno. To platí tím spíše, že v uvedeném rozsudku byla předmětem zkoumání také problematika určení žalovaného subjektu [srov. zejm. body 41 a 42 ohledně rozporů mezi internetovými stránkami a obchodními podmínkami žalované co do identifikace osoby činící ofertu (Postýlkov s.r.o. vs.

¹ Přesné číslo se může lišit v závislosti na použité technologii počítání znaků.

Tomáš Marvan)], při čemž právě problematika subjektů hromadného řízení je předmětem zájmu celé druhé části předložené práce.

Vzhledem k rozsahu práce je pochopitelné, že autorka nemohla vyčerpávajícím způsobem zpracovat všechny dílčí problémy, na které při svém výzkumu narazila, místy by však mohla být její argumentace podrobněji rozvedena. Tak např. na s. 46 polemizuje se závazností rozhodnutí o uložení povinnosti zdržet se jednání podle OSŘ, v pozn. pod čarou č. 111 se však omezuje pouze na konstatování, že závaznost rozhodnutí upravená v § 186 OSŘ ze směrnice o zástupných žalobách (2020/1828) nevyplývá, bližší argumenty k tomu však nepodává. Rovněž na s. 99-100 ponechává habilitantka některé otázky otevřené, aniž na ně nabízí svůj pohled (srov. otázku č. 1 položenou k obhajobě v bodě 6 tohoto posudku níže).

Uvedené nedostatky jsou ovšem vzhledem k celkové koncepci práce dílčí, aniž mohou jakkoliv ovlivnit jinak **celkově vysokou úroveň zpracování práce jako celku.**

3. Systematika práce, formální členění

Systematika práce je důsledně podřízena formulovaným hlavním cílům práce a na ně navazujícím výzkumným otázkám. Jak vyplynulo již z předchozích pasáží posudku, práce je rozdělena na dvě hlavní části (vedle toho práce samozřejmě obsahuje společný úvod a závěr). Rozdělení práce na část zaměřenou doktrinálně (tj. první část práce) a na část zaměřenou k platné právní úpravě subjektů hromadného řízení (tj. druhá část práce) lze z pohledu systematické výstavby textu hodnotit jedině kladně, neboť se tím zásadně zvyšuje přehlednost celého textu pro čtenáře. Tento postup se rovněž jeví vhodný z hlediska metodologického, když v rámci doktrinálního zpracování tématu získává autorka cenný argumentační aparát pro kritické hodnocení platné právní úpravy ve druhé části práce. Aniž by bylo třeba u tohoto typu práce podrobně hodnotit systematiku jednotlivých kapitol, které se dále člení na drobnější celky, lze konstatovat, že autorka v obou částech práce postupuje osvědčeným způsobem od obecného k dílčímu, což jí umožňuje zpracovat téma způsobem komplexním, ale zároveň postihujícím řadu dílčích otázek.

Formální členění práce na jednotlivé kapitoly a podkapitoly odpovídá zvolené systematice práce. Kladně lze hodnotit, že na začátek každé kapitoly autorka zařazuje stručný přehled o její struktuře, což dále zvyšuje čtenářskou přívětivost celého textu.

Dílčí připomínku lze mít pouze k označení první dílčí kapitoly v kapitolách 1 až 6 jako „úvod“, což může mást ve vztahu k první pasáži práce, rovněž označené jako úvod. Lze se klonit k doporučení, aby označení úvod zůstalo rezervováno pouze pro úvodní pasáž celé práce, zatímco dílčí „úvody“ jednotlivých kapitol budou označeny tak, aby nedocházelo k významovému překryvu (např. „obecně“ apod.).

Rovněž systematika práce a v návaznosti na ni její formální členění kapitol a podkapitol odpovídá celkové koncepci práce a nelze k němu mít žádných zásadních výhrad.

4. Formální stránka práce, práce se zdroji

Práce je po formální stránce zpracována velmi pečlivě, je zřejmé, že značná pozornost byla věnována nejen samotné tvorbě obsahu, ale také všem jejím formálním aspektům. Především je třeba konstatovat, že práce je psána na vysoké jazykové a

stylistické úrovni, autorka se vyvarovala používání hovorových či slangových výrazů, které do odborného textu nepatří a s nimiž se lze bohužel v poslední době stále častěji setkávat v kvalifikačních pracích nižších stupňů.

Z formálního hlediska lze pouze upozornit, že nová věta by neměla začínat zkratkou, ať už se jedná o zkrácené jméno autora či o zkratku zákona (srov. např. s. 13, s. 22 v pozn. č. 40, 39, 63 atd.). Opět se však jedná pouze o dílčí nedostatek, který se navíc v práci nevyskytuje často.

Citační aparát (k jeho rozsahu srov. již výše) je veden *lege artis*. Rovněž seznam použitých zdrojů je přehledný. Vyplývá z něj, že autorka pracovala s více než 200 zdroji, z toho je více jak 130 zdrojů zahraničních či cizojazyčných. Zejména počet zahraničních zdrojů (více jak polovina z celkového počtu použitých zdrojů) svědčí o tom, že autorka je schopna téma výzkumu důsledně zasadit také do zahraničních souvislostí jak na poli doktrinálním, tak pokud jde o komparaci platných právních úprav.

Autorka rovněž pracovala s judikaturou, byť přímo k hromadným žalobám dle ZHŘ je judikatura teprve ve fázi prvotního zrodu (k absenci reflexe sp. zn. 3 C 10/2024 srov. již výše).

Celkově je tedy formální stránka práce a práce se zdroji zvládnuta velmi kvalitně, na úrovni odpovídající celkové kvalitě předložené práce.

5. Kontrola originality textu

Pro úplnost je třeba konstatovat **výsledek kontroly textu předložené práce provedené systémem Repozitář** používaným na UPOL. Automatická kontrola podobností provedená tímto systémem indikuje 122 zdrojů obsahujících podobnosti, čímž generuje celkovou podobnost (*overall similarity*) 22 %. Všechny indikované podobnosti lze považovat za marginální, neboť žádná nepřekračuje 5 % (nejvyšší míra podobnosti v případě zdroje č. 1 činí 3,1 %, počínaje zdrojem č. 1 jsou podobnosti menší jak 2 %, převážná většina podobností – počínaje zdrojem č. 20 – činí 1,2 % a méně). Po prostudování těchto marginálních podobností lze navíc konstatovat, že se týkají především ustálených citací profilující teoretické literatury, citací zákonných ustanovení či judikatury apod., které ze své podstaty musí být stejné.

Vedle výsledků kontroly systémem Repozitář lze dále konstatovat, že pokud jde o autocitace autorky z jejích dřívějších prací, tyto autorka napříč textem označuje (srov. např. s. 37, 58, 67, 74, 183, 209 atd.).

Na základě kontroly systémem Repozitář tedy nelze učinit závěr, že by habilitantka nepostupovala při tvorbě práce *lege artis*.

6. Otázky k obhajobě habilitační práce:

1) V kapitole 4.3.2. se autorka zabývá také řízením na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů podle § 181 a násl. OSŘ. Při srovnání úpravy v ZHŘ a v § 181 a násl. OSŘ se nelze vyhnout pocitu určité duplicitnosti, resp. překryvů obou právních úprav, čehož si je habilitantka vědoma. Ač není uvedené řízení hlavním předmětem zájmu pozornosti habilitantky, po přečtení této dílčí kapitoly si čtenář nutně klade některé otázky, zejména ohledně nutnosti koexistence těchto řízení vedle sebe vůbec (byť oproti úpravě v ZHŘ jde o značně zjednodušenou úpravu) a zejména pak – vzhledem k možnosti vést řízení uložení

povinnosti ke zdržení se jednání podle té či oné úpravy – porovnání výhod a nevýhod postupu podle jedné či druhé „koleje“ právní úpravy. Rovněž to sama autorka naznačuje, když na s. 100 tvrdí, že „[...] záleží na žalobci, který z těchto postupů zvolí. Tomu pak musí přizpůsobit jak samotnou žalobu, tak i procesní strategii.“ Ač tedy naznačuje, že postup bude rozdílný, své hodnocení, ani odpověď na otázku, jak bude třeba procesní strategii přizpůsobit při volbě jednoho či druhého postupu, čtenáři nepodává. Byť při celkovém rozsahu práce lze rozumět tomu, že ne všechny problémy mohla habilitantka zpracovat vyčerpávajícím způsobem, mohla by krátkou úvahu na toto téma uvést v rámci obhajoby své habilitační práce.

2) Vzhledem k tomu, že v práci není reflektována „kauza Postýlkov“, tj. spor sp. zn. 3 C 10/2024, mohla by habilitantka v rámci obhajoby stručně uvést, jaké hlavní podněty pro další aplikační praxi lze z této věci dovodit (to i při vědomí toho, že vzhledem k podanému odvolání není dosud řízení dle oponentce dostupných informací ke dni sepisu tohoto posudku dosud pravomocně skončeno).

7. Závěr

Celkově lze shrnout, že habilitantka dostala svému cíli předložit skutečně komplexní zpracování tématu, v němž zároveň dokázala zúročit svůj dlouhodobý systematický zájem o tuto problematiku. Čtenáři se dostává do rukou podrobně zpracovaná a rozsáhlá práce s dobře promyšlenou koncepcí, nosnými výzkumnými otázkami, tomu odpovídající strukturou, svědčící o celkové vyzrálosti vědecké osobnosti habilitantky. Práce nepochybně představuje významný impulz pro další odborný diskurz. Vzhledem k podrobnosti zpracování jednotlivých dílčích pasáží má práce dobrý potenciál oslovit nejen odbornou veřejnost akademickou, ale také praktikující profese, přirozeně především soudce a advokáty.

Předložená habilitační práce JUDr. Kláry Hamulákové, Ph.D., s názvem Přístupy ke kolektivní soudní ochraně práv se zaměřením na subjekty hromadného soudního řízení, splňuje podle mého názoru požadavky kladené na tyto práce ve smyslu zákona č.111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, a proto

d o p o r u č u j i,

aby po vykonání habilitační přednášky a úspěšné obhajobě habilitační práce před vědeckou radou Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci byla habilitantka rektorem jmenována docentkou pro obor občanské právo.

V Praze dne 8. února 2026

doc. JUDr. Dita Frintová, Ph.D.
oponentka